TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

23.11.2017/ra

Dnro 3501/031/2017

EDUSKUNTA
Lakivaliokunta

Asia: U 46/2017vp, U 13/2016vp; jatkokirje OM 2017-00346, ECRIS

Kuultava: tietosuojavaltuutettu

Pyydettynä lausuntonani esitän kunnioittavasti;

Käsiteltävänä olevan jatkokirjeen mukaan ECRIS-järjestelmän käyttöä on perusteltua kehittää siten, että jäsenvaltiot saavat tiedon siitä, missä jäsenvaltiossa on kolmannen maan kansalaista koskevia rikosrekisteritietoja, jotta tietopyynnöt pystyttäisiin kohdistamaan oikeisiin jäsenvaltioihin.

ECRIS-asetusehdotuksen mukaan tarkoituksena on luoda keskitetty tietojärjestelmä sekä säätää, mitä tietoja keskitettyyn tietojärjestelmään tallennetaan ja millä edellytyksillä tietojärjestelmää käytetään. Kirjelmän mukaan ollaan luomassa minimisääntely, jossa määritellään sormenjälkitietojen ECRIS-TCN-järjestelmään tallettamisen ja siten myös keräämisen vähimmäistaso jäsenvaltioissa.

Käyttötarkoituksesta ja tietosisällöstä

Kun asiaa käsiteltiin edellisen kerran Perustuslakivaliokunnassa, totesin, että sormenjälkitietojen kerääminen on perusteltua. Käsitykseni perustui tietoon, ettei ECRIS-sääntelyllä muutettaisi kansallisia edellytyksiä kerätä sormenjälkitietoja. Nyt käsiteltävänä olevan jatkokirjeen mukaan aiemmasta poiketen tietojen keräämistä laajennettaisiin tilanteisiin, jotka poikkeavat kansallisesta nykytilanteesta.

ECRIS-järjestelmän käyttötarkoitukseksi on U 46/2017vp asiakirjan mukaan asetusehdotuksen 22 artiklassa määritelty, että keskusjärjestelmään talletettuja tietoja käytetään ainoastaan sen jäsenvaltion tunnistamiseksi, jossa on kolmannen maan kansalaisen rikosrekisteritietoja.

Tilanne näyttää kuitenkin muuttuneen asiaa koskeneiden jatkoneuvottelujen myötä. Käsiteltävänä olevan kirjeen mukaan jäsenmaiden enemmistön kantana on, että *jäsenmaiden lainsäädäntöä tulee yhdenmukaistaa vähintäänkin siten, että kansallisen lain mukaisten menettelyjen lisäksi luodaan minimisääntely, jossa määritellään sormenjälkien ECRIS-TCN-järjestelmään tallettamisen ja siten myös keräämisen vähimmäistaso jäsenvaltioissa.*

Lisäksi neuvotellaan myös siitä, tulisiko jäsenvaltioilla olla mahdollisuus tallettaa sormenjälkitietoja myös laajemmin eli myös tilanteissa, joissa sormenjäljet on kerätty myös muutoin kuin rikosprosessin aikana. Tämä merkitsee tosiasiallisesti esimerkiksi esitutkintaviranomaisten tehtävien ja toimivallan laajentumista. Käsitykseni mukaan näin ei pitäisi menetellä, vaan ensin olisi arvioitava asiaa toimivallan kannalta. Sen jälkeen tietosuoja tulisi integroida tähän. Nyt toimivallasta säädettäisiin rekisterisäännösten kautta.

Postiosoite: PL 800 00521 Helsinki
Käyntiosoite: Ratapihantie 9. 6 krs Helsinki
Puhelin: 029 56 66700
Telefax: 029 56 66735
s-posti: tietosuoja@om.fi
kotisivut: www.tietosuoja.fi

Näiden tietojen käytön osalta asetusehdotuksen 7 artikla on ongelmallinen. Asetusehdotuksen 13 artiklassa asetetaan jäsenvaltioille velvollisuus varmistua, että ECRIS-TCN-järjestelmän tietoja käsitellään laillisesti ja rikosasioiden tietosuojadirektiivin (EU) 2016/680 mukaisesti. Kyseistä direktiiviä ei ole vielä saatettu Suomessa voimaan.

Suomen kantana olisi pyrkiä ratkaisuun, joka on mahdollisimman oikeasuhtainen ja kustannustehokas. Kuitenkin Suomi olisi valmis hyväksymään myös keräämiselle asetettavat minimisäännöt, jos sen perusteella tiedonvaihto nopeutuisi ja tulisi tehokkaammaksi. Valtioneuvosto katsoo, että asetus- ja direktiiviehdotus voidaan hyväksyä neuvoston yleisnäkemyksenä pohjaksi neuvotteluja varten tietyin varauksin.

Käsitykseni on, että Valtioneuvoston kanta on liian väljä, koska kirjelmän mukaan ECRIS-järjestelmän käyttötarkoitus on muuttumassa liikaa alkuperäisestä.

Reijo Aarnio
Tietosuojavaltuutettu

Postiosoite: PL 800 00521 Helsinki
Käyntiosoite: Ratapihantie 9. 6 krs Helsinki
Puhelin: 029 56 66700
Telefax: 029 56 66735
s-posti: tietosuoja@om.fi
kotisivut: www.tietosuoja.fi